

landi okkara, í flest allir teir gomlu trolararnir voru all annað en rustikustar. Skrokkurinn var góður — summir enná heilt góðir. Bara nýggi maskina hevði verið sett í teir, so áttu vit ein stóran góðan skipafloata.

Harri S. Ellefsen skrifaði skilagóða grein einaferð í vetur og það teir, ið landinum stýra, um at ansa eftir, at ikki fleiri trolarar fara sum gamalt jarn. Harri Ellefsen er ein skilamaður; men nakað seint er at koma við hesum nú, tá ið 30 trolarar eru farnir, og einans 10 eru eftir. Onkur annar hefur áður talað og skrifað tað sama; men teir, ið háva stýrt landi okkara, háva vent teirra deyya oyra til og latið alt fara ta skeivu leið.

Ta var ein tíð, at undirritaði bardist fyrri at bjarga einum trolara, sum menn her í bygðini áttu. Men hjálpt fæst eingin, og tann trolarin fór — sum gamalt jarn. Eg skal viðganga, at eg tá misti hugin til at tala við teir, sum venda tað deyya oyrað til, og eg gjordi so ikki meira við hetta málið. Eisini kom sjúkan og feldi meg burtur frá øllum tilikum, síðan havi eg ikki fylgt so væl við, fyrr enn nú, tá eg sá greinina hjá Ellefsen, sum eg helt vera sera skilagóða. Men harri Ellefsen er jú ein av teimum, sum sita við maskinini í landi okkara í løtu, so væl ber til hjá honum og hansara monnum, at at bjarga tí, sum eftir er. Men hvat hendir?

Jú, sum so ofta fyrr, hendi aftur tað sera ótrúliga, at meðan Ellefsen og aðrir av landsstýrisliðinum harðliga rópa neyðarróp, at nú megu ikki fleiri góðir, gamlir trolarar verða seldir sum gamalt jarn, frætta vit tey sorgarboð, at aftur ein av teim bestu gomlu trolarunum »Tróndur í Gøtu« er farnir út av landinum sum gamalt jarn.

Ein má spyrja, um nakað hópi er í Ellefsen, og um einki samband er millum hann og ta landsstýrið, sum hann sjálfur er skorda undir. Virda teir nógu landstýrismenn ikki sínar partamenn so frætt, at teir lurta eftir harri Ellefsen, sum í mong ár hefur verið trolaraleiðari og tessvegna ógvuliga væl veit skil á slíkum.

Trolarin »Tróndur í Gøtu«, sum beint nú er seldur sum gamalt jarn fyrri lítill og einki, er bygður í 1930 av stáli og tekur 1300 skipund. Varð motorur settur í hann, kom hann at bera hópin meira.

At ein trolari bygður 1930 av stáli er góður, er einki at ivast í. Í 1930 nýttu menn allræsta tilfar, sum kundi fást — nógv betur enn kríggisbyggingin, ið nærum er tað bera fusk.

Slík skip — tey, ið bygd vóru stutt áðrenn kríggj — eru ov góð at fara út av landinum; men rópið um rustikustar tykist at hava sett seg so fast í teirra heila, sum landinum stýra, at teir hoyra einki annað orð enn tað, hvørja ferð, ið talan er um teir gomlu trolararnar. Men nú skrivur ein í »Dagblaðnum«. Hann nevnr seg »105«. Hann setir rokniskap upp fyrri ein av teim gomlu trolarunum fyrri árið, sum fór, og visir hesin rokniskapur eitt yvirskot, ið liggur o. u. 100 túsund kr., tá ið allar útreiðslur — og eisini rentur — eru goldnar.

Eg havi hoyrt skilamenn siga, at umvæling og motorur ísettur gamlan trolara kostar ikki yvir eina miljón kr., tá ið dýrast er — og tá er skip og maskina í lagi — og 600 til 700 túsund kr., tá ið ikki alt ov nógv er at gera við skrokkin. Kann trolarin so geva eitt yvirskot o. u. 100 túsund kr., so rindar hann seg aftur í 6—7 ár — hægst 10 ár, og hvat gevur hann ikki í 10 ár av húrum og arbeiðslonum? Hetta er alt verj at hugsa um.

Farið er farið. Tað er satt; men kortini kann eg ikki lata verða við at

hugsa um, at vit fyrri einar 30 milj. kr. kundu átt o. u. 40 góðar trolarar, sum tilsamans kundu haft o. u. 1000 fiskimenn umborð — í staðin fyrri at 1000 menn fara til Íslands at veiða fyrri okkara konkurentar — og so alt arbeiðsfólkið á landi og alt, ið tey kundu vunnið, um vit høvdu nógvur trolarar.

Tað er oyseini at gráta um spilta mjólk; men 10 ella 11 trolarar eru eftir. Latum okkum bjarga teimum, so er nógv vunnið.

Tað má lata seg gera at læna einar 10 milj. kr. til at modernisera hesar 10—11 trolarar fyrri.

So er eftir at hugsa um tær bygdir,

har arbeiðsloysi valdar. Har má nakað gerast og tað beint nú.

Mitt uppskot er, at lovgingið beinan vegin nú setur ein skipskonan mann at kanna eftir, hvørjir av teim gomlu trolarunum og hvørjar av sluppunum, ið tað kann loysa seg at umvøla og seta nýggjar motorar í. Slík skip megu ikki fara fyrri einki, fyrr enn vit háva fingið so mong nýggj, góð og tíðarhóskandi fôr, at allir okkara fôrøysku fiskimenn skulu kunna veiða við fôrøyskum skipum við eins góðum úrsliti — eins góðari inntøku — sum teir kunnu fáa við íslenskum og øðrum útlenskum fiskiforum.

J. H. Danbjørg.

- KLAKKSVÍK Í DAG

Frá arbeiðsplásum.

Í síðstu viku sá tað ikki matari út, enn tað fór at koma til arbeiðssteðg á Klakksvíkar sleipustøð. Arbeiðari varuttan aðra ávaring koyrdur úr arbeiði — uppsagdur. At ein arbeiðsfelegi soleiðis fekk hungursknivn á barkan, kundu hinir arbeiðararnir sjálvandi ikki lata sær lynda og løtu tí meistaran vita av, at um nevndi arbeiðari ikki varð biðin aftur til arbeiðis innan ásetta tíð, fór hvør maður til hús. Hetta hjálpti beinan vegin.

Nú verður sagt, at hetta tiltak var neyðugt, tí nú skipini eru farin, er arbeiðið stórliga minkað. Hetta er rættligt, og eingin kann nekt, at í okkara kavrotta kapitalistiska samfelag hefur arbeiðsgevarin háls- og handsrætt yvir arbeiðarunum. Vist eru gjord ymisk tiltek og settar ymiskar — ofta veikar — greinar í arbeiðssáttmálinum til (ætlaðan) bata fyrri arbeiðararnar, men í roynd og veru eru arbeiðararnir í tí kapitalistiska samfelagnum prígivnir arbeiðsgevarinum og tí sam-einda, trýstandi peningavaldinum. Og náðileyst er peningavaldið. Tað spyr ikki eftir, um familjan, kona og børn, háva nógv mikið til matna og klædna, lesna og lærdóms. Nei, samliga, nei. Tá ið peningavaldið hefur notið og vunnið nógv mikið uppá arbeiðsmegi mannsins, so verður hann sendur heim — tveittur út í arbeiðsloysisins forbannili.

Fáur spurningur er so brennandi sum eitt gott samlag og samarbeiði millum arbeiðara og arbeiðsgevara, men her forsoma óivað báðir partar eina stóra skyldu ímóti sær sjálvum og móti samfelagnum. Hvat verður gjørt til frama fyrri einum dyggari samarbeiði?

At ymisk tiltøk eru gjord, vita vit fullvæl, men nógv restar í.

Á hvørjum einasta arbeiðsplássi eigur at vera ein fastur álitismaður, og innanfyri hvørt arbeiðarafelagsoki ein felagsálitismaður, ið einki annað hefur um hendur, uttan at vera millummaður arbeiðaranna og arbeiðsgevaranna.

Eingin uppsagn uttan gjøgnum álitimannin, ið sjálvandi leggur spurnin fyrri allar arbeiðararnar. Tá kundu hendingar av sama slag sum tann á Klakksvíkar sleipustøð neyvan farið fram — og hvat var ikki vunnið av moralskari og menniskjansligari virðing, av áliti og góðari samvinnu.

Men tað er fáfongt at tala um humanismu í einum kapitalistiskum samfelagi við øllum sínum órættvisi, peningaliga trældómi og skerdur lívsrættindi teirra arbeiðandi.

Fødingardagar: 7. apríl Cathrina Hans-Petersen (áður Svinoy) 84, 11. apríl Cecilía Eliassen Húsom og Salmína Jacobsen Kunoy og Simona Johannesen Akursmørk 77.

Kí hevði aðalfund seinasta sunnudag. Í nevnd vóru valdir John Reid Bjartalíð, fr. m., Óve Frederiksen, næst fr. m., Sigurð Heinesen, kassame., Jonhard Larsen og Borge Morkore. — Kí ætlar at fara til Danmarkar um 9. juli.

Týsdagin vóru 100 born innskrið til 1. kl. skúlans komandi skúlaár. — Átlandi verður endiliga talið umleið 110—115, hvat man krevja einar 2 lærarar aftrat.

Í dag enda sveinaroyndirnar við tekniska skúlan, har lutaka 6 elektrikk arar, 5 maskinmenn, 2 byggningsmenn og 2 málalar.

Fyri umleið 3 vikum síðan kom fyrsta smálambið á Viðareidi, 2. apríl komu 2 aftrat. — Fyrr í vikuni fekk Viðareidisbátur 1200 pund av toski á vágurrunum.

Á Kósini er nú grundað fyrri nýggjum Shell-tanga, ið kemur at taka 1000 tons av olju.

Fyrr í januar bar Richard Jacobsen fram uppskot um bygging av nýggjum postifari til Norðoyggjar. Nú er lógin um peningalæggjngarnar — 250.000 kr. — lýst í Dimmalætting.

Í kvøld hefur Klakksvíkar sjúkrahúsa ársaðarfund í KFUM, Seinri í mánaðinum, 23. apríl, hefur sjúkrahússin Framá aðalfund.

Trolarasáttmálin

Fyri nakað síðan fekk landsstýrið eitt tilboð uppá triggjar portugisiskar trolarar, og kom hetta tilboð í slíkum bráðskundi fyrri lovgingið, at var ógvuliga knøpp tíð at viðgera eitt slíkt týdningsarmikið mál, við tað at takast mátti við tilboðunum innan 23. februar — um tað ikki skuldi fara fyrri skeyti. Tilboðið ljóðaði uppá 3,8 milj. kr. fyrri hvønn trolara. Hetta tilboðið hildu menn sjálvandi vera eitt sera biligt tilboð, aftur ímóti tí frá Onglandi, ið ljóðaði uppá 6 milj. kr. Um nú hesir portugisisku trolararnir stóðu javnbjóðis teimum, vit háva. Men gakk, ikki gingu tað nógvir dagar aftaná at hetta tilboðið var samtykt á lovgingi, til hesir trolarar vóru uppi á 5 milj. kr. Og ikki eru allar súðir sifftar enn — so at tað skuldi neyvan lopið hvøkk í fólk, um hesir trolarar, tá ið teir einaferð eru tilreiðar at fáa — um teir tá tota upp ímóti teimum 6 milj. kr.

Skjótt er skitið verk. Og at hesum tilboðið finst sjálvst »Føroyatíðindi«, sum er dyggasta verjálata landsstýrisins, og sigur soleiðis í

oddagrein síni: Der var mange, der lod sig rive med af dette tilbud og — på tinge og i pressen — ligefrem gav sig til at regne ud, hvor mange millioner kroner Færøerne havde sparet ved ikke at indlade sig på et engelsk værft, der i efteråret var fremme med et tilbud. Men der var også dem, der stillede sig skeptiske med hensyn til holdbarheden i det portugisiske tilbud.

Eina aðra staðni í somu grein sigur sama blað soleiðis: Episoden viser hvor let nogen politikere har ved at løbe med limpiden.

Við hesum orðum hefur blaðið ætlað at leggja ábyrgdina á andstøvuflokkarnar; men hefur tó við hesum stungið landsstýrisflokkarnar í bakið, tí tað er júst nettupp landsstýrisflokkarnir, sum her háva havt so lætt við at »løbe med limpiden«, sum »Føroyatíðindi« tekur til.

Tað kann vera vert at spyrja »Føroyatíðindi«, um fólk ikki altíð stilla seg »skeptiske« í teim málum, ið koma frá landsstýrinum? Hetta viðgongur »Føroyatíðindi« í grein síni, men roynir at tala við tveimur tungum — men tað ber altíð illa til. Beinan vegin tá ið tað portugisiska tilboðið varð samtykt á tingi og hildið fyrri eitt satt avreksverk fyrri endurnýggjan skipafloata, varð sagt í blað okkara, at ikki skuldi enn sigast nakað rósandi um eitt mál, ið fór fram í einum slíkum bráðskundi, at tingmenn ikki høvdu tíð til at blunka — tíansheldur nakað annað. Og longu nú er hetta ásaðnað. Tað eru flest allir skilamenn á einum máli um, at storri bluffmál er ikki komið í ljós-mála fyrr av landsstýrinum — enn hetta sama — tá fyrivarni í sjómármálum er frátíkið.

J.

Pengar — hvaðani??

Tá javnaðarmenn høvdu uppskot um at hækka minstuløn fiskimanna til 1000 kr. um mánaðin, spurdi Erl. Patursson, hvaðani peningurin skuldi takast.

Nakrar dagar seinri viðtøku landsstýrisflokkarnir og tjóðveldið nýggjan okurtoll fyrri at útgeva 600 000 kr. at geva størreidarunum — okurtoll, ið hvørt smámanaheim í Føroyum skal gjalda.

Spurdi Erl. Patursson tá, hvaðani peningurin skuldi takast??

NEI!!!

Landsretssagfører

B. Husted-Andersen

Kontor:

»Richshuset«, Raadhuspladsen, 16 II

København V.

Tlgr.-adr.: Austroko - Tlf. M 788 & 3770

Landmálaranæmingur

Ungur maður, ið hefur góðan skúlakunnleika, evt. mat. studentprógv, kann fáa pláss á Matrikulstovuni.

Umsóknir, skrivaðar við hond, mugu verða okkum í hendi áðrenn 15. apríl 1957.

MATRIKULSTOVAN